

อภิปรายผล

จากอาการปวดท้องเรื้อรังของผู้ป่วยที่ตรวจพบความผิดปกติจากการตรวจร่างกายและภาพถ่ายอัลตราซาวด์ พบว่าผู้ป่วยรายนี้เข้าได้กับ ภาวะอุ้งเชิงกรานอักเสบเรื้อรัง (Pelvic Inflammatory Disease; PID) โดยในรายนี้จะเห็นได้ว่าการอักเสบได้ทำให้ท่อนำไข่บวมตันจากภาวะ Salpingitis และจากพังผืดร่วมกับพบการอักเสบลุกลามขึ้นไปในช่องท้องส่วนบน ทำให้เห็นเป็นพังผืดบริเวณผิวหนัง ในลักษณะเป็นเส้นเหมือนสายไวโอลิน (violin string) หรือที่เรียกว่าภาวะ Perihepatitis (Fitz-Hugh Curtis Syndrome)

ภาวะอุ้งเชิงกรานอักเสบ มักเกิดจากการแพร่กระจายการติดเชื้อของระบบสืบพันธุ์เพศหญิงส่วนล่างขึ้นสู่ส่วนบน โดยเชื้อก่อโรค ได้แก่ *Neisseria gonorrhoeae*, *Chlamydia trachomatis* หรือ *Mycoplasma genitalium* ที่อาการและความรุนแรงจะต่างกันไปตามชนิดของเชื้อนั้น โดยภาวะนี้มีปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อหลายประการ แต่ส่วนมากเกิดจากปัจจัยด้านการมีเพศสัมพันธ์เสี่ยงสูง เช่น มีคู่นอนหลายคน มีการสวนล้างช่องคลอด มีโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ การติดเชื้อในอุ้งเชิงกรานสามารถทำให้เกิดอาการได้ตั้งแต่ ปวดท้องน้อย ตกขาวผิดปกติ เลือดออกผิดปกติ มีไข้ เจ็บลึกๆ ขณะมีเพศสัมพันธ์ มีบุตรยากไปจนถึงเป็นฝีหนองในท้อง (tubo-ovarian abscess)

การวินิจฉัยได้จากการตรวจร่างกายมีอาการผิดปกติ อย่างน้อย 1 ใน 3 ข้อจาก Cervical motion tenderness, Uterine tenderness และ Adnexal tenderness การตรวจเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความแม่นยำในการวินิจฉัย ได้แก่ มีไข้ ตรวจพบการอักเสบ ESR, CRP ตรวจพบการติดเชื้อจากการเพาะเชื้อ เป็นต้น

การรักษาสามารถรักษาได้ด้วยยาปฏิชีวนะชนิดผู้ป่วยนอกได้ โดยตามคำแนะนำจาก CDC ล่าสุด ปี 2021 แนะนำ ceftriaxone 500 mg IM 1 dose คู่กับทานยา doxycycline 100 mg 2 เม็ด/วัน และ metronidazole 500 mg 2 เม็ด/วัน เป็นระยะเวลา 14 วัน ซึ่งในผู้ป่วยรายนี้เคยได้รับการรักษาแล้วแต่อาการกลับเป็นซ้ำ และตรวจพบภาวะท่อนำไข่บวมตัน จากภาพถ่ายรังสี ดังนั้น การผ่าตัดส่องกล้องเข้าไปทางหน้าท้อง (Laparoscopic examination) จึงมีบทบาทเข้าไปช่วยในการผ่าตัดแก้ไขให้อุ้งเชิงกรานของผู้ป่วยกลับสู่ภาวะปกติมากที่สุด

ผู้ป่วยรายนี้ได้ผ่าตัดเลาะพังผืด และเปิดท่อนำไข่เพื่อระบายการคั่งของน้ำ (laparoscopic lysis adhesion with fimbrioplasty) จากนั้นให้การรักษาต่อยาปฏิชีวนะแบบฉีดชนิด ceftriaxone 1 gm IV ทุก 24 ชั่วโมง ร่วมกับกิน doxycycline 100 mg 2 เม็ด/วัน และฉีด metronidazole 500 mg IV ทุก 12 ชั่วโมงจนกระทั่งอาการดีขึ้นตามคำแนะนำของ CDC และก่อนกลับบ้านควรให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวของผู้ป่วย ได้แก่ งดการมีเพศสัมพันธ์จนกว่าจะหาย ควรตรวจหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่นๆ เพิ่มเติมทั้งผู้ป่วย และคู่นอน การติดเชื้อสามารถป้องกันได้ด้วยการใส่ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์

เอกสารอ้างอิง

1. Goje O. Genitourinary infections and sexually transmitted diseases. In: Berek JS, Berek DL, editor. Berek & Novak gynecology. 16th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer, 2020. p 374-5.
2. Workowski KA, Bachmann LH, Chan PA, Johnston CM, Muzny CA, Park I, et al. Sexually transmitted infections treatment guidelines, 2021. MMWR 2021 ;70(4):1-192.